

*מנוח ה"ר ר' יונה ב"ר (צניעות - ג' אלול)

2. צניעות¹⁰

טהרה וצניעות הן באופן מיוחד ההיפך של פריצות וחוצפה, ששייכות לטומאת הגויים. התכונות והמידות הישראליות המיוחדות הן צניעות, עדינות וכיישנות, וכל שאר העניינים שמשתלשלים מאיסור עריות¹¹. נכון שהצניעות מוגדרת על-ידי הרבה דינים אבל קודמת להם המידה היסודית של הצניעות הישראלית שהיא ההיפך מטומאת הגויים, וכל ההלכות הקלות והחמורות באות סביב לזה. העדינות הישראלית היא ההיפך הגמור של החוצפה והגסות שבפריצות.

לדוגמא, נוהגים כיום לומר שכל מי שחובש כיפה הוא דתי. כפוסקים לא ברורה כל-כך מידת האיסור שיש בגילוי ראש של גברי¹², ובכל זאת עובדה היא שהצניעות הישראלית מגיעה עד כדי כך. אחד החוקרים באמריקה בירר ממקורות יהודיים וגויים שיהודים לא הלכו גם בעבר הרחוק בגילוי ראש¹³. כך היא המציאות היהודית העדינה והטהורה. ההסתאבות, החציפות והפריצות שבעריות מסתעפות להרבה עניינים, תכונות ומידות, ונמשכות עד צורת התלבושת שהיא על גבול עניני עריות¹⁴. בדורות האחרונים נתרכזה מאוד הזנות בעולם, גם בתכונת האופי וגם בתלבושת.

הנה יש בענין זה היתר ידוע של ה"חפץ חיים" בנוגע ל"קניא" — שמותר לאשה לגלות את רגלה מתחת לברך¹⁵. אמנם אם היה מותר על קולא זו, היה טוב יותר. כן הוא ביחס לקולות שלו לגבי לשון הרע. איסור לשון הרע מפורטם, אבל יש מצבים מיוחדים שבהם יש מקום לספר לשון הרע, כגון בעניני שידוך. אם עומד על הפרק ענין של שידוך ואתה יודע דבר חמור, "לא תעמד על דם רעך"¹⁶ אלא תודיענו¹⁷. כמרכן ה"חפץ חיים" מזכיר היתר לגבי אפיקורוס שמשפיע על הרבים לרעה. אם יש לך ידיעה ברורה שאדם פלוני אפיקורוס והוא מפין דעות מזיקות לרבים באופן רחני, יש מקום להודיע על כך¹⁸. בשתי דוגמאות אלה — גילוי החלק שלמטה מן הברך ולשון הרע על אפיקורוס — היינו מותרים על הדקדקנות ההלכתית של ה"חפץ חיים". אחרי שפסק היתר ה"קניא" — פסק כן, אבל היינו מוחלים על ההיתר בנקודה זו. שהרי קייט באדם יצרא דעריות המכונה בשפה מודרנית נטיה סקסואלית, יש חשק שבשר גוף האשה יהיה יותר ויותר גלוי, וככל שהוא מגולה יותר, כן נחשב הדבר ל"מציאה" יותר — אז אם אפשר להאחז ב"חפץ חיים" כדי לגלות את החלק שלמטה מן הברך, הרי זה מצויין! יש אנשים שבדוקים "שיעורים" כמה מותר לגלות. כל זה מבטא חולשה של מיעוט ישראליות. כמרכן, יש מצבים שבהם מתגלה חולשה בצניעות אצל גברים, אפילו תלמידי-חכמים. לפעמים הולכים ברחוב רב ורבנית יחד, ואמנם חצי המשפחה לבוש כראוי. פשוט הדבר שהרבנית לבושה בצניעות, בזהתאם להלכות צניעות — אבל לא כן הגבר, התלמיד-חכם. זו חולשה; האם הכרחי שיהיה כן? גם לגבר מתאים להיות מכוסה, והצניעות שייכת למהות טבע היהדות, להיפך מן הגויות.